

Левківський В.В., студент ОЕФ, 5 курсу,
спеціальність 8.030509 « Облік і аудит »,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Ларікова Т.В., к.е.н.,
доцент кафедри обліку в кредитних
і бюджетних установах та економічного аналізу

МЕТОДИЧНІ ПОЛОЖЕННЯ АНАЛІЗУ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПОЗИЧАЛЬНИКІВ БАНКУ

Банківські установи працюють в умовах підвищеного ризику та часто бувають в кризових ситуаціях. Більшість таких випадків пов'язана з неадекватною оцінкою банками фінансового стану позичальників, а також надійністю і стійкістю їх діяльності.

Загалом, фінансовим станом банку є комплексне поняття, яке відображає систему показників, які характеризують наявність, розміщення і використання фінансових ресурсів [3].

Дослідження проблемних аспектів щодо аналізу фінансового стану позичальників свідчить про те, що на сьогодні немає єдиної системи показників, які б дозволили комплексно оцінити поточний і спрогнозувати фінансовий стан боржника на майбутній період [1; 3]. Кожен банк використовує власні методики, що включають різні показники, згідно вимог чинного законодавства.

Аналіз фінансового стану позичальників банку здійснюється шляхом розрахунку показників та інтегрального показника фінансового стану, згідно Положення про порядок формування та використання банками України резервів для відшкодування можливих втрат за активними банківськими операціями від 25.01.2012 р. № 23 [2].

Інтегральний показник розраховується із застосуванням багатofакторної дискримінантної моделі за формулою:

$$Z = a_1K_1 + a_2K_2 + a_3K_3 + a_4K_4 + a_5K_5 + a_nK_n - a_0, \quad (1)$$

де Z — інтегральний показник; $K_1, K_2 \dots K_n$ — фінансові коефіцієнти, що визначаються на підставі даних фінансової звітності боржника — юридичної особи для великого або середнього підприємства. Для малого підприємства замість зазначених коефіцієнтів застосовуються коефіцієнти $МК1, МК2 \dots МКn$; $a_1, a_2 \dots a_n$ — параметри, що визначаються з урахуванням вагомості та розрядності фінансових коефіцієнтів і щорічно актуалізуються Національним банком України на підставі даних фінансової звітності

боржників — юридичних осіб. Банк для актуалізації параметрів дискримінантної моделі подає до Національного банку України відповідну інформацію щодо даних фінансової звітності боржників — юридичних осіб за формою та в строки, встановлені Національним банком України; a_0 — вільний член дискримінантної моделі, значення якого щорічно актуалізуються Національним банком України

Банк розраховує інтегральний показник із врахуванням пояснень щодо визначення моделі розрахунку інтегрального показника позичальника, виходячи з належності підприємства та його класифікації.

Банк здійснює оцінку фінансового стану позичальників на підставі квартальної та річної фінансової звітності. Переважно для розрахунку показників банк використовує дані фінансової звітності, зокрема: форми № 1 «Звіт про фінансовий стан» і № 2 «Звіт прибутку та збитку» та визначає клас позичальника залежно від значення інтегрального показника з урахуванням величини підприємства.

Згідно Положення НБУ № 23 аналіз фінансового стану позичальника визначається за допомогою таких показників, як: коефіцієнт покриття (ліквідність третього ступеня); проміжний коефіцієнт покриття — здатність підприємства розраховуватися за своїми поточними зобов'язаннями монетарними оборотними активами; коефіцієнт фінансової незалежності; коефіцієнт рентабельності власного капіталу; коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості; коефіцієнт рентабельності продажу за фінансовими результатами від операційної діяльності; коефіцієнт рентабельності продажу за фінансовими результатами від звичайної діяльності; коефіцієнт рентабельності продажу за фінансовими результатами до оподаткування; коефіцієнт рентабельності активів за чистим прибутком; коефіцієнт оборотності оборотних активів; коефіцієнт оборотності позичкового капіталу за фінансовими результатами від звичайної діяльності; коефіцієнт оборотності позичкового капіталу за фінансовими результатами до оподаткування [2].

Однак, методика аналізу фінансового стану позичальників має такий недолік: можливо об'єктивно провести аналіз поточного фінансового стану позичальників на підставі запропонованих показників, але неможливо проаналізувати і спрогнозувати діяльність позичальника у майбутньому.

За результатами дослідження можна зробити висновки, що банківські установи здійснюють аналіз фінансового стану пози-

чальників за різними показниками, використання яких дозволяє оцінити поточну ліквідність, рентабельність, фінансову стійкість і платоспроможність суб'єктів господарювання.

Література

1. Білик М.Д. Фінансовий аналіз [Текст]: Навч. посіб. / М.Д. Білик, О.В. Павловська, Н.Ю. Невмержицька. — К.: КНЕУ, 2005. — 592 с.
2. Положення про порядок формування та використання банками України резервів для відшкодування можливих втрат за активними банківськими операціями від 25.01.2012 р. №23 — [Електронний ресурс] — Режим доступу до джерела: <http://zakon.rada.gov.ua/go/z0231-12>
3. Смирнов А.В. Анализ финансового состояния коммерческих банков / А.В. Смирнов // 2007. — [Електронний ресурс] — Режим доступу: http://ibra.com.ua/rok_download_folder/kniga_analiz_bank/smirnov_analiz_fin_sostoyaniya_bank.

**Ліндер Є.О., студент ОЕФ, 5 курсу,
спеціальність 8.030509 «Облік і аудит»,
ДВНЗ «КНЕУ імені Вадима Гетьмана»,
науковий керівник — Кузьмінська О.Е., к.е.н.,
професор кафедри обліку в кредитних
і бюджетних установах та економічного аналізу**

МОДЕЛІ ОЦІНКИ ЙМОВІРНОСТІ БАНКРУТСТВА БАНКУ

Зміни, що відбуваються в економіці України, кардинально впливають на напрями і темпи розвитку банківської системи, яка набуває ознак динамічності та конкурентоспроможності. Банки, як фінансові посередники, залучають грошові кошти і розміщують їх з метою отримання прибутку. За великої кількості кредиторів і боржників банку досить важко терміново консолідувати ліквідні активи для погашення заборгованості, яка виникла перед кредиторами. Внаслідок цього процес погіршенні фінансового стану кредитної установи протікає значно швидше, ніж у підприємств, і практично невідворотний.

Метою дослідження є огляд та аналіз математичних моделей оцінки фінансової стійкості банку та прогнозування ймовірності його банкрутства, а також удосконалення моделі прогнозування банкрутства банків України на основі зарубіжного досвіду.

Наявні підходи до оцінки фінансової стійкості банків відрізняються за складом критеріїв, системою показників, які характеризують складові фінансової стійкості, пороговими значеннями